

శ్రీ వేమన గ్రంథాలయము

(రిజిస్టర్డ్.)

తేలప్రోలు, కృష్ణాజిల్లా

గ్రంథనామము ఆ స్త్రీ వాగ్దాత

గ్రంథము నంబరు 1902

రెటరు T

విభజన నంబరు

47

గ్రంథదాత శ్రీమంత్రి గ్రంథాలయ సేవకుల.

గ్రామము

ಅ ಗ್ನಿ ವೈಣ

*

అనిసెట్టి సుబ్బారావు

అగ్నివీణ

అభ్యుదయ ప్రచురణ

చేతనసాహితీ

నరసరావుపేట

★

సంకలనకర్త:

ప్రయాగ

★

వర్ణచిత్రరచన:

మా. గోఖలే

★

వెల: రూపాయి

తొలిముద్రణ:

అక్టోబరు 1949.

సర్వోదయప్రెస్, నరసరావుపేట

నరజలిలో, చిరపీడనలో
గుడిలో, యంత్రపు దోపిడిలోనో,
హతులౌ పతితుల ప్రాణజ్వాలలతో

లోకపు చీకటి
కన్ను తెరుస్తూ,
నూత్న మావపుని
కూపిరి పోస్తూ,

అసత్య, హింసల ద్వేషిస్తూ,
సమధర్మం స్థాపిస్తూ,

అధోజగత్సహోదరుల
కండగనిలిచిన వీరులు,
అజ్ఞాతులు, అనామకుల
కభివందన సందేశం!
అగ్నివీణ సంగీతం!

“అ గ్ని వీణ” చదివిన ప్రతిపాఠకుడు
తన అభిప్రాయాన్ని తెలియజేస్తే
“అ ని నె ట్టి” కృతజ్ఞుడు

★
జ్వాలాతోరణం

★
శాసనాలు

★
మాతృసంగీతం

★

జ్వాలాతోరణం

అ
ం
కె
లు
తె
గ
ని
గొ
లు
సు
లో
లం
కె
లు
తీ
య
ని
మ
న
బ్ర
తు
కు
లు
తా
రా
స
ము
చ్చ
యం
వ
లె
అ
త్మ
ల
గ్ని
గో
ళా
లు
నీ
వూ
నే
నూ
అ
ంతా

తెగని గొలుసులో లంకెలు
తీయని మన బ్రతుకులు,
తారా సముచ్చయం వలె
అత్మ లగ్ని గోళాలు:

నీవూ నేనూ అంతా!

భువన భవనమున చీకటి
పునాది పెకలిస్తాము!
ప్రకృతి శక్తి సముద్రం
మధించి బంధిస్తాము

నీవూ నేనూ అంతా!

'ఓహో' యని పాడప్రకృతి
'ఓహో' యన మానవుడు
అమరకిరణ గణ స్పందన
విశాల విశ్వం నడించు

నీవూ నేనూ అంతా!

*

వచ్చాను వచ్చాను:

వచ్చాను వచ్చాను
వ్యాస సంతతి వాణ్ణి!

వెళ్ళిపోయిన కోటి కోట్ల జీవుల విడిచి
కుళ్ళిపోయే నేటి కోట్ల జీవులకొరకు
పొర్లివచ్చే కోటి కోట్ల జీవులకొరకు

వచ్చాను వచ్చాను
వ్యాస సంతతి వాణ్ణి!

కలగుండు వడియు నిశ్చలమైన గుండెవలె
నిద్రించు నీటిలో విడుచు పొడిరాయివలె,
అడవులూ, పడవలూ 'అహపు' పెల్లలు దాటి

వచ్చాను వచ్చాను
వ్యాస సంతతివాణ్ణి!

పగిలించి రణభేరి, పద్మవ్యాహముత్రెంచి
శివమెత్తి విస్ఫులింగములు చిమ్ముతులేచి
ఈజగతిలో నూత్నజగతి పెకలిస్తాను

వచ్చాను వచ్చాను
వ్యాస సంతతి వాణ్ణి!

తలలొగ్గి బానిస సలాము చెయ్యరు మీరు,
ధన మదాంధత బలిసి తారసిల్లరు మీరు,

వచ్చాను వచ్చాను
వ్యాస సంతతి వాణ్ణి!

రాళ్లు రప్పలు ప్రాణమొలికి పులకింపగా
పరాకోటి నందు ప్రాణుల కళాసృష్టి:
ఎగసి ప్రవహిస్తుంది ఇక వెలుగు బావుటా!

వచ్చాను వచ్చాను
వ్యాస సంతతి వాణ్ణి!

ప్రేమమూర్తుల నిత్యనృత్యమై, నత్యమై
భువనమూర్ సకలమూర్ పొంగి పోవంగా
నిర్భరానంద మావిర్భ వించంగా

వచ్చాను వచ్చాను
వ్యాస సంతతి వాణ్ణి!

*

పిడికిలికి చాలని పేదగుండెగదా:

★ ★

పిడికిలికి చాలని పేదగుండెగదా:
ఇందులోనిమిడి ఎన్నెన్ని లోకాలు!

చుక్కలై శూన్యాన్ని చొచ్చుకొనిపరుగెత్తు
బాహ్యగోళాలపై
దురవగాహనములై పెరిగె లోకారెన్నో
పేదగుండెలలోన!

రాత్రింబవళ్ళ తలుపులుతెరుచుకొని, అగా
ధానంతకాల హృదయములోన స్పందించు
ఈవిశ్వసంగీతములో;
నిరుపేదగుండెలందిమిడి లోలో కుములు
లోకాల శోకమై
అస్పష్ట మార్తారవమ్ము వినవచ్చు!

విశ్వసంగీతమే!
కడుపులో పాలతో కల్మషస్రవంతివలె
కాంతిరస ముబుకు చీకటిపండువలె నుండె!

తమలోన తామెరాపాడి విహ్వలమౌచు
పిడికిలికి చాలని పేదగుండెలలోన
ప్రభవించె చిత్రమై! బహుప్రపంచసృష్టి!

*

ప్రతిఒకడూ శివుడు నేడు:

ప్రతి ఒకడూ శివుడు నేడు:

డమరుకమై భువి దద్దరిల్లు!
ఋషికౌట్టే విష యుండులు
పొర్లి తెల్లి పోతున్నవి!
ప్రతి ఒకడూ శివుడు నేడు:

‘భూత’ కాల గళము మరిగి
కాలకూట మావిరులా,
‘నేడు’ ప్రళయరుద్రుని
త్రేతాగ్ని శిఖర దహనమౌను,
‘భావి’ మకుట దీప్తురెగయ
ప్రతిఒకడూ శివుడు నేడు:

విధికరములు మలిన జలధి
విసిరిన మణికిరణమువో!
పొగ కమ్మిన రాత్రి త్రోసు
కొనిపర్విన కిరణమువో!
బాహ్యంతర మనురాగ
ప్రదీప్తమాను:

ప్రకృతి జీవనోద్వేగము
పదములంటి పట్టినదా,
ప్రాణం ప్రవహించినదా!
ఈ అగాధ నీరవ సుందర
విశ్వ హృదయములో శిరము విలుచు,
అడుగందవి లోతు కొలుచు!

ప్రతిఒకడూ శివుడునేను!

*

మీతో నెవుంటాను! మీతో నెవస్తాను:

★

★

మీతోనె వుంటాను! మీతోనె వస్తాను!
అడుగడుగునా మీకు అండగ నిలుస్తాను!

పరతంత్రతలొ మగ్గు బానిసలముక్తికై
కదనభూముల కెత్తి కదిలి పెళ్ళేమీకు
అడుగడుగునా నేనె అండగనిలుస్తాను!

మీ స్వతంత్ర జగత్తు నిర్మించ పోరాడు
మీ ఉనికికే ముప్పు మించివచ్చిన నేడు
మీ ఏక హృదయమై మ్రోగు జయభేరి నే!

యుగ యుగాలుగ మీలో వెలుగు స్వేచ్ఛాజ్వాల
ఈ శుభదినాలలో ఎగసినది భగ్గుమని
అడుగడుగు ఆకాశమంటి నినదిస్తాను!

మనపురా దాస్యమై దగ్ధమై,
మనపురా ఆదర్శమగ్నియై
అడుగడుగునామనకు హారతిడు భూమాత!

ఆకాశమపని ఉర్రూతలూగే నేడు
మీతోనె వుంటాను! మీతోనె వస్తాను
సమర హృదయంనేను; స్వాతంత్ర్య జయభేరి!

పతిత ప్రజలగుండె పరిపుల్లమయ్యెరా,
దిక్కులన్ని మనకు దివిటీలు పట్టెరా,
సాగురా స్వాతంత్ర్య యోధుడా!

వెనుక: బంగారుపండు అమర ప్రజలు! ముందు:
సమధర్మ సంఘ సంస్థాప నోత్సవమురా!
సాగురా స్వాతంత్ర్య యోధుడా!

అడుగడుగునా శత్రువణిగి పోతాడురా,
వెనుక: సామ్రాజ్యాల శాశ్వత సమాధులై.
ముందు: శత్రుకూర మృగము తుత్తునియై
అడుగడుగు మంట లెగనే కంఠఘోషతో
సాగురా స్వాతంత్ర్య యోధుడా!

మీ బాహుబలముగా మించుతున్నానురా!
మీ దృష్టి తేజమై మెరయుచున్నానురా!
మీ ఒకేగుండెగా మ్రోగుతున్నానురా!

మీతోనె ఉంటాను! మీతోనె వస్తాను!
నేనె మీ జయభేరి! నేనె మీ బావుటా!

*

తల్లి ధరణీ! నీయెద చల్లగా ప్రయాణింపుము!

తల్లి ధరణీ! నీయెద
చల్లగా ప్రయాణింపుము,
పొంగి పొర్లి భువినిండిన
ప్రాణప్రవాహమునీవై :

కలలో వలసన్ని తెచ్చి
కట్టెడు టారాదించిన
దైవము నిర్జీవ మయ్యె!

ప్రాణ బీజములు పండే
తరువు లెండె!
ప్రాణలోకములు పొదిగే
సంద్రమింకె!
రోదసిలో వికృత వదన
రోదనములు!

ఎగసిన ఎర్రనిసూర్యుడు
ఎత్తినగుప్పిట ముడిలో
ఒత్తిగిలిన ప్రాణజగము!

తల్లి ధరణీ! నీయెద
చల్లగా ప్రయాణింపుము!

దుల్లలై న గింజలకై
తల్లడిలే చీమలమై,

ఇసుక తుపానులలో
విచ్చిన్నమైన చీమలమై,
కరువు బరువురైత్తిన
మాకంఠములకు -
అదిమిన చిక్కని చీకటి
యెదలో ఉరి త్రాడులు
నక్షత్రకాంతి నాళములు!

తల్లీ ధరణీ! నీయెద
చల్లగా ప్రయాణింపుము!
సౌరభ మాకృతి పొందిన
వికసించిన కుసుమమువై!
పలపల బీజములు పండి
కలకల లోకములు పొదిగి!

మానవ సమాజ నృత్యపు
మహితాశయ కేళిగనఁ,
పగలు రాత్రి చలద్వర్ణ
వసనములై కడల గ్రమ్మి,
వెడలివచ్చె నవోధయై
కాంతి పుంజమై కాలమే!

తల్లీ ధరణీ! నీయెద
చల్లగా ప్రయాణింపుము!

*

ఎందుకు తల్లీ!

ఎందుకు తల్లీ!
నన్నీ
వింతమానవుల అడివిలొ
విడిచి వెళిపోయావు!

పగలు లేచు పడగెత్తిన
పగతీర్చుకునే పామై!
రాత్రి రక్కసయి వినరును
తళతళమను బల్లెములను!

కడుపుకాల్చి గర్జించే
భక్షించే ఆకలిపులి!
మెడచుట్టూ పాశములై
శపిస్తున్న పసిబిడ్డలు!

చుక్కల లోతులుకొలిచే
శోధకునికి కానివాణ్ణి!
అనంద మనంతమనే
వేదాంతికి కానివాణ్ణి!
ఆందరికన్నం పంచే
అన్నలకే కానివాణ్ణి!

సాగిన బంగారు తీగయి
చనును కాలమే వారికి-

ఘడియ ఘడియ గండముగా
నిప్పుల గుండమ్మనాకు!

నా యెముకలు కాలిపోవు
నా గరికుల చలిమంటలొ,
నా నెత్తుడు కారిపోవు
నా గరికుల చలి వేండ్రలొ!

ఇంటికి పెద్దన్నను! న
న్నొంటిగ హత ప్రాణినిగా
వింతమానవుల అడివిలొ
విడిచితి వెందుకు తల్లీ!

*

ఎంత చక్కనికనులు ఈరాత్రివిప్పినది!

★ . ★

ఎంత చక్కనికనులు ఈరాత్రివిప్పినది!
ఎంతచక్కని కాంతురాత్రి పండినది!

కారడువులే శిరమురెత్తి పులకింపగా
ఇసుక గుట్టల యెడారుల దొమ్ములేపొంగ
ఎంతచక్కని కాంతు! లెంతచక్కని కనులు!

పసరు బాలింత మొగమెత్తి నవ్వినతల్లి
భూమాత కీనాడు!

....

గాఢ నిద్రలో శిశువు పెదవిపూచిన నవ్వు
లేదు నాగుండెలో!

భూమాత యుగయుగమ్ములు కన్నకలలకై
భూమాత యుగయుగమ్ములు విన్న పిలుపుకై
పసి పరుగులెత్తు నాకడకు:

భూమాత కొమ్ముకుమ్మిన ద్రోహులేవచ్చి
ఇనుప కమ్మిల చట్రాల కిందికి త్రోసి-
ఎడలేని తారుగోడల మధ్యనాబ్రతుకు!

ఇనుము నే తవ్వినది! పోత నే పోసినది!
కడలేని గోడలు, పొడలేని తారు
కట్టాను నేను! కాచాను నేను!

సర్వశాస్త్ర జ్ఞాన మొక్కరాక్షసి యౌచు
బంధించినది నన్ను!

....

ఎడలేని తారుగోడలమధ్య నాబ్రతుకు!
ప్రాణ నృత్యోత్స వామృత సుఖముబైట!
కడలేని చీకట్లదుముకున్న కూపమిది-
నా వ లె నె:

ప్రాణ ముక్కిరి బిక్కిరై న పసిగాలి
మూర్ఛిలి పడినదిచట-
నా వ లె నె:

కనుగాన కలిసి పెనగిన కిరణ
మురి వేసుకుని పడిన దివట-
నా వ లె నె:

....

ఓహోహో!

హౌయలెగయు హేమ గోపురములతో
నిద్రించు శిలలదేవతలో!
ధగ ధగని వెలుగు దీపాలతో
నిర్జీవ దేవవిగ్రహములో!
గర్భగుడిలో!

మరనమై నాహృదయ ముత్పాతమై పెరిగి
శిథిలమౌ ఈదగానత్య పీఠాలన్ని
ముంచెత్తి డి ధృకొని పోవా!

....

....

....

నాడు ప్రాణమే నవోదయమూర్తియై లేచు:

ఆ వేళ-

జగతి నా అడిదియై
దోసిళ్ళనెత్తి సర్వము వేడుకొనవచ్చు:
నాడు నామనసూగి కరుణయై కడలియై
మణుల హస్తాలెత్తి వెల్లించు జీవపథముల్:

ఆవేళ-

అణువులొ అనంతములొ
నాకనుల కాంతినిండు:
నావాక్కు ప్రాణమిచ్చు:

*

రండులేచి! రండులేచి!

రండులేచి! రండులేచి!
బాధా జీవప్రవాహ
పర మాణువులార రండు!

ఇల భీషణ నృత్యంలో
పడినడచిన పరాజితులు
కలలో పులిపంజరెగయ
కని హడలిన పరాధవులు
రండులేచి!

తలలు త్రెంచి శోణితమున
దాహమేల తీర్చ సఖా!
ధర విదల్చి చిరబంధన
జరామరణ చింతయేల!
రండులేచి!

పరుల ఇంటి అరుగుపైన
పవళించిన పాంధ సఖా!
ఊరి చివరి నడబావిలో
జారిన ఓఅంధసఖా!
రండులేచి!

రంపమెత్తి, రాళ్ళుకొట్టి
ఊరుకట్టి, దారివేసి
కొమ్మలేని చెట్టుకింద

కుమిలిపోకు రెమ్మసభా!
రేచిరమ్మ!

నరసరమ్మ మధురసమ్మ
నయనమ్మల నగ్నికణము
పతి నీచోన్మత్తత, నీ
గతి వీధులపాలు చెలి:
రమ్మ! రమ్మ!

బిడ్డ కనుల మిణుగురుచే
బిగిసిన చలిలో రాత్రిరా
ఏడుపె మృతివాద్యము, నీ
యొడి శ్మశానవాటి చెలి:
రమ్మ! రమ్మ!

పూల, చేల యౌవనాన
పొంగిపోవు యువకసభా!
భావికాల పదహాతి, నీ
డిఃహాసౌధము కూలుకా,
రమ్మ! రమ్మ!

దేవకాల నేవేళల
ప్రణమిల్లి కృశించి కుగ్రింగి
గర్భాలయ శూన్యకటా
క్షముల రెదురు చూచు సభా!
రమ్మ! రమ్మ!

ఖజానాల గర్వించే,
పురాణాల పూజించే,
ప్రభువులు పండితులు రండు!

వినుడు, వీనులొగ్గి వినుడు:
జీవన నిర్వోష వినుడు:

లేచిరండు! లేచిరండు!
బాధా జీవ ప్రవాహ
పరమాణువులార రండు!

ఎర్రనెండ భగభగలో
కాలిపోవు రెక్కలతో
తూలిపడే పక్షులార!

మీవలెనే మేమునేడు!
మనసులోని రాక్షసమ్ము
మాపైనా కత్తిగట్టె!

ఒడ్డునపడి గిరగిర ఎగి
రెగిరి పడే చేపలార!
కప్పలార! తెప్పలార!

మాకూ దుఃఖితలోకమే!
మీవలెనే మాకు నేడు
జీవన నిర్భరములింకె!

పట్టుదిన తేనెపట్టు,
పడిపోయిన తేనెచుట్టు
ఎగసి వగచు ఈగలార!

మాకూ డుర్భర శోకమే!
మీవలెనే మాకునేడు
ఆదర్శము లాహుతయ్యె!

రండులేచి: రేచిరండు:
కుపిత వ్యాఘ్రకోటియె
గర్జించి ఎగసి పోరినట్లు
కలుగునేటి కిరీటాలు:
విశ్వవిలయ నర్తనలో
పృథ్వి ప్రళయ మహద్భుత
భయంకరాహవాగ్నికుములు:

రండులేచి: రండులేచి:
బాధాజీవ ప్రవాహ
పరమాణువులార రండు:

గడిచి చనిన కాలపు
చీకటికల నిదురించగా
పొడిచివచ్చు ఉదయ
మెరనెరగ ప్రభవించగా

రండు: రండు: రేచిరండు:

*

నీ కోసమే:

★ ★

నీ కోసమే కాచుకోని కూచున్నాను!
ప్రక్కనే పరుగెత్తు ప్రాణికోటి త్యజించి
నీకోసమే బ్రతుకు నిలుపుకున్నాను!

అకాశమూఢుమి నతికిన సుదూరాన
నీరాక పొడగట్టి, నీగంధమేప్రాకి
ఉర్రూతలూగి ఉప్పొంగి పోవుదునంచు
ప్రవహించిపోవు జయధ్వనము విసర్జించి
ఎదురు కాపులు కాచుకోని కూచున్నాను!

ఒక్క చోనొదిగి ఊహించుకొను కాంక్షలో
పరమపావన దీప్తి ప్రసరించుననియెంచి,
తలలూపి, చేయెత్తిపిలిచి, పరుగెత్తు ఈ
ప్రాణికోటి త్యజించి!
నీరాకకై వేగిరించు కుంటున్నాను!

ఎవ్వరో నాముందు సాగుతూ, గుసగుసల్
పలుకుతూ, కులుకుతున్నారు!
ఈవ్యధాకలిత హృదయమ్మే బ్రద్దలుగాగ
వినిపించె-

ప్రవహించు ప్రాణికోటికి జీవకరమై!
జయధ్వనమై! లేచి సాగి పోతున్నావనీ,
గింజ నెదిగిస్తావనీ!

నీవే: నీవే నేకు దిగివచ్చినావా:

నాలోనిసిగ్గు కంపిత గాత్రమున నుబికి,
జయధ్వానమున నెగసిపోయిందిలే!
పరుగెత్తుకొని, గుండె నొత్తుకొని, ప్రజలలో
ఏకమై కదిలి వచ్చానులే నేనే!

*

నేనుగూడ నడుస్తాను:

నేనుగూడ!
నేనుగూడ నడుస్తాను!

శాంతికొరకు,
జగతి దాస్య ముక్తికొరకు
శత్రునేన తుత్తునియలు చెసేందుకు
నేనుగూడ నడుస్తాను!

స్వతంత్ర నేనానివహం
భుజం భుజం రాచుకుంటు,
చేయి చేయి కలుపుకుంటు,
ముక్తకంఠ నాదంతో
నేనుగూడ నడుస్తాను!

అరివీరుల యెముకలపై
పదునెక్కిన ఖడ్గమిదే!
అరివీరుల గుండె తవ్వి
దోచుకున్న దైర్యమిదే!
నేనుగూడ నడుస్తాను!

ప్రకృతినిసాధించి జీవి
తాన్ని శాశ్వతం చేశాం!
పాలకు లెవరై తేనేం
ప్రళయగ్నై పోరుతాం!
నేనుగూడ నడుస్తాను!

మూడు శతాబ్దాలనుండి
రాజిన నిష్ఠులకుంపటి
మాదేశం:

మూడు శతాబ్దాలనుండి
దూకేచిచ్చుల పిడ్డుగు
నాదేహం:

నేనుగూడ:
నేనుగూడ నడుస్తాను:

నేనెవరా?

మా స్వాతంత్రోద్యమాన్ని
ముందుకు నడిపేడెండా:
మా నిర్భయ జీవితాన్ని
మోగే స్వేచ్ఛ గీతం:

*

అయ్యో! మన బెంగాల్ ప్రజ:

★ ★

అయ్యో: మన బెంగాల్ ప్రజ
ఆహూతై నశిస్తున్నది!
కన్నులున్న కరుణవున్న
అన్నలార మేలుకోండి!

ఉజ్వల జ్ఞానజ్యోతిగ
ఉదయించెగదా తూర్పున:
మానవ పృథ్వీపండిన
మధురఫలంకదా! ఇప్పు
దవిసిన బెంగాల్ హృదయం!

యుద్ధచ్ఛాయలు మూగి,
మహాక్షమ మెగసివచ్చి
మనభూమికి భీభక్షపు
కాళరాత్రి కమ్మింది!

పంటలు తెగగోసినట్లు
ప్రాణాలు దహించువ్యాధి
కలకలమను ముహూర్తపై
మృత్యుశాసనం లిఖిండు!

ఏచరిత్ర కేదశలో
ఈ ఘోరం సంభవించె!
నవనవలాడే పొలాలె
ఎడారులై పోతున్నవి!

గుట్టలు పడి మానవ కం
కాళాలే మూలి మూలి
వగతో, పగతో, కాంక్షతో
ఎయిగెత్తి అరుస్తున్నవి!
ఎర్రనిక్రోధిత నేత్రం
విప్పికలయ జూస్తున్నవి!
కన్నులున్న రుణవున్న
అన్నలార మేలుపోండి!

ఆకలితో అణగారిన
కసుగందుల కలలన్నీ
గాలిలా రోదిస్తున్నవి!
జగత్తును శపిస్తున్నవి!

ప్రజాక్షోభ నాలకించి
పర్వతాలె క్రక్కడలెను,
ప్రజాశోక మాలించిన
మహానదులె త్రుళ్ళిపడెను!

* మూలమూల గ్రామసీమ
ఆకలి చిచ్చులు దహించి,
ఈగలై, ఈకలై
మానవులు నశిస్తోంటే

అణువణువు ప్రజాహృదయ
మై కంపిస్తోంది నేడు
లోహపాదమై తి జెమ
దేవి తాండవిస్తోంది!

కన్నులున్న, కరుణవున్న
అన్నలార మేలుకోండి!

*

పగలు పగిలిన గాజుపేటిక
మంత్రకత్తెకాలం గుప్పిట!
రాత్రి హస్తరేఖలు
ఆకాశం స్రవించు చూపులు!
తెరిచిన యెముకల వ్రేగులు
బాటలు!

నాలుకసాచి ఒగర్చే
జూలు విదర్చే ఆకలి!
ఆకలి! ఆకలి!
ఆ—హా—కలి!

నడిసంద్రపు ఒడిలో
గగ్గోలె మునిగిన ఓడలు!
తృష్ణ విడక బుసకొట్టే
మృతజీవుల నీడలు!
బాటల పైపడిపోయే
ప్రజలు!

వెన్నెల నూనెతాగి
మిన్నెగనే ఆకలి!
చెదిరిన కాకిగూళ్ళు
బ్రద్దలైన పచ్చని చమురుసాగు
పసిగుడ్లు:
పడివిచ్చే శిశువుల శిరములు!

బ్రతికిన-

నమలిచీల్చి వెళ్ళే మొసళ్ళు

ఉన్నవాళ్ళు:

గాదెల సుడిగుండాలలో

పెరిగిన పుణ్యం

మూర్తికొరకు వరం!

బ్రతికిన-

కొరికి మింగి వెళ్ళేమనుషులు

జంతువులు:

అసులలోలో పాయలలో

చలించు వెలుగే

భుక్తికొరకు వరం!

కత్తుల బోనులలో తరిగి,

శక్తుల పాదాలకు నలిగి

పిప్పి బొమ్మలు:

పడిపోతూ ప్రజలు:

తూలుతూ, వాలుతూ

కాలే సమిధల పొగతీగలు

పడి నడిచే నీడలు!

ఆవురుమను కేకలమూకలు:

పొగతాగే వాయువులో

ఆవిరులౌ ఆయువులు:

తోవతప్పి మారుపడిన

అతిధులు రుతువులు:

రానేరావు!

గడప విడిచి వెళ్ళదు
జూలు విదల్చే గరించే
అకలి మెడలో బాకుగుచ్చి
పకపకనవ్వే నిస్సృహ!

శాంతియుగం! ? !

దిక్కుల పుక్కిట తుపాను
శాంతి?

సముద్ర గర్భపు బడబాగ్ని
శాంతి?

మీటిన వ్రక్కలయే

నల్లని కూటికుండ:

పడిపోయేరాత్రి!

పిండిన రక్తం కక్కే

పితికిన పొదుగు:

దిగివచ్చే పగలు!

మంత్రకత్తె విప్పిన గుప్పిట-

ఎముకల వ్రేలులపై-

క్షోభా కులితజ్వాల విదల్చే

అకలి నాలుక!

పడి నడిచే నీడలనృత్యం

తెగిపోయిన Cosmos-జగత్తు!

*

వెడలకు తల్లీ!

★ ★

వెడలకు తల్లీ:
ఇలువదిలి కదిలి కాళరాత్రి
వెడలకు తల్లీ:

నీచుట్టూ సీటిగిరులు,
తలపైచుక్కలబాకులు
పుట్టవిడుచుపాము, మనిషి
గుండెవెడలు విషపుకోర్కె
వెడలకు తల్లీ:

నోరుతెరచి రోదసి
గర్జించు ఫిరంగుల గుండెలు!
నోరుతెరచి రోదసి
వర్షించు మేఘ విషగర్భము!
గృహముహమ్ము మూసుకో,
గృహపు వీనులణుచుకో,
నీ వమ్మత సుప్రకాశ
పుజ్వల మూర్తి! శాంతీ!
వెడలకు తల్లీ:

నీపదమ్ము లంచెనో
మొరటునేల మొలుచుప్రాణే!
నీనయనమ్ములు విడెనో
తెరుచుమంచు తెరలరాత్రి:

ఊరికొన స్మశానగర్భ
మురికి రుషులు లేస్తారే!
మంగళమూర్తి శాంతి!
వెడలకు తల్లీ!

కాళరాత్రి ఒడిలో
దాగిన కత్తులు పొంచినవో!
కాళరాత్రి ముంచెత్తే
నీటిగిరులు పొంగినవో!
నిను ప్రసవించిన ధరయే
కబళించగ నోరుతెరుచు!

వెడలకు తల్లీ!
ఇలావదిలి కదిలి కాళరాత్రి
వెడలకు తల్లీ!

*

మద్రాసు మహానగరం!

ఉదయం:

మద్రాసు మహానగరం
ఆవులిస్తో నిద్రలేస్తోంది.
ఎర్రగా పాకేఎండలో
మూల్గుతూ కదులుతోంది.

ఎప్పటిలాగే
ఇప్పుడుకూడా
కాలిబాటలమీద
పార్కు చెట్లకింద
పడుకున్న పౌరులు
అదే అదే నిద్రలేస్తూ
పదే పదే ఒళ్లు విరుస్తూ
దైవాన్ని దీవిస్తూ
దాతలని శోధిస్తూ
లేస్తున్నారు వెళిపోతున్నారు!

మద్రాసు మహానగరం
కోరలు చూపుతూ రమ్మంటోంది.
పంజావిప్పుతూ రమ్మంటోంది!

ఎక్కడో ఒక్కడు
మీటనొక్కితే
ఊ ప్రవహిస్తోంది విద్యుత్తు!

అడుగున విషప్రవాహం

కాలువ:

పైన ప్రాణప్రవాహం

విద్యుత్తు:

రెంటీకి మధ్యగా

లక్షల పౌరుల నిత్యప్రయాణం!

పగపట్టిన మృగంలాగ

నగరం విప్పింది నోరు!

లక్షల పౌరుల కబళింపే

శిష్యపత్రం ఉదయం!

మధ్యాహ్నం:

నడిఎండ మహానగరాన్ని

విప్పులకొలిమిలా కాల్చింది.

గంటలు మోగుతున్నాయి.

కార్లు మోస్తున్నాయి.

పాపం కాలువ భారంగా

భరిస్తోంది నగరం కుళ్లని.

పాపం! విద్యుత్తు బాలునిలా

పరుగెత్తుతోంది వెలుగుతో

నవ్వుతో, ఆడుతో!

మద్రాసు మహానగరం

మధ్యాహ్నం ఇంతవేళ

మృదంగంలాగ- శివతాడవంనాడు-

మెషికాలాగ- మనుష్యుల్ని తినే-
మోగుతూ, మూలుతూ, ఘోషిస్తోంది.

ఎప్పటిలాగే
యిప్పుడుకూడా
ఇన్నిలక్షల ఆయువుల్ను
నిశ్శబ్దంగా నీరసంగా
ఆరుతున్నాయి.
హతమౌతున్నాయి.

కానీ-

బ్రతుకు కోసం భవిష్యత్తుకోసం
అప్పుడు 'లాహోర్ లో, మీరట్ లో
ఆగసులో
ఆర్, ఐ, యకా, లో
ప్రజ్వలించి పడిపోయిన ప్రాణాలు
పగగాని ఉరికంబాలెక్కిన ప్రాణాలు
ఈ స్మశాన నిశ్శబ్దాన్ని
ఈహత్యను, చిత్రహింసను
ఈనడించి లేస్తున్నారు,
వస్తున్నారు!

సాయంత్రం:

బలమైన ఊహలాగ
భవిష్యత్తులాగ
వీరుల వూరేగింపు సాగుతోంది

జ్వాలలే జండాలుగా

కేకలే ఖడ్గాలుగా

హటాత్తుగా అదృశ్యంగా

వీధులూ బాటలూ సందులూ

విరుగబడి నడుస్తున్నారు లక్షలాది

కేకలూ వెలుగులూ విని చూస్తూ

క్రిక్కిరిశారు పౌరులూ పక్షులూ

భవనాల నిండా

బస్సుల నిండా

పార్కులనిండా

సాగింది నేడే అమరవీరుల మహాయాత్ర!

కలిసింది వెళ్ళి లక్షలపౌరుల జైత్రయాత్ర!

కానీ;

కంపిస్తోంది ఎక్కడో ఒకటి

ఒక గుండె!

ఆగుండె

దుకాణంలో వుంది.

ఆఫీసులో వుంది,

ప్రభుత్వ భవనంలో

షరాబు హృదయంలో వుంది!

చీకటి వ్యాపిస్తోంది

వగలాగ, పీడకలలాగ!

చీకటి వ్యాపిస్తోంది

పారీస్ లోంచి బారక్స్ లోంచి
ప్రభుత్వం లోంచి, పెన్సిలెన్సర్ లోంచి :
చీకటి వ్యాపిస్తోంది
ఆంక్షలాగ, ఆర్డినెన్సులాగ:

చైత్రయాత్ర పదమూడవనతో
తయంతో సముద్రం ఊగుతోంది:
కంపిస్తో స్టాక్ ఎక్స్చేంజ్ లో
గంట మోగుతోంది:

అడుగునకాలువ ఆగింది.
పైన విద్యుత్తు ఆరింది.

మద్రాసు మహానగరం
బొబ్బరిల్లి గాంధీస్తోంది!
సంగ్రామం సాగుతోంది
జ్వాలాపతాకాలు చేదిస్తున్నాయి,
శిలలాంటి చీకటిని!
సంగ్రామం సాగుతోనేవుంది!
సాగుతుంది, ఇంకా, ఇంకా!

ఎప్పుడూ:

ఎప్పుడో మరణించిన వీరులు
ఇప్పుడు బలిఅయ్యే పౌరులు
అప్పుడు జన్మించే బిడ్డలు
అంతా

ఇప్పుడే
ఇక్కడే వున్నాడు?
అంతా
పాడుతూనే
పోరాడుతూనే
వున్నారు:

అప్పుడు ఇప్పుడు
ఎప్పుడూ కూడా
ఈజైత్రయాత్ర సాగుతుంది.

ఆద్యంతా లీ యాత్రకుపరిధులు
అనంతమే దీనికిఅవధి:
సాగింది, సాగుతుంది, సాగుతోంది
ఇంకా ఇంకా ఇంకా!

*

లేవండి! లేవండి! లేండిమానవులార!

★

★

లేవండి! లేవండి! లేండి మానవులార!
విజయమో, స్వర్గమో విక్రమించండి:

గుండె గుండెకు చిచ్చుమండించి లేవండి!
గుడినె గుడినెకు కోట నిర్మించిలేవండి!

వనితనంటిన మదాంతులకు గతిలేదింక!
గమిడి తొక్కిన నియంతలకు గతిలేదింక!

ఒక్క శిశువేడ్చినా, ఒకగింజదోచినా
ఉరిమి పిడుగుల్లాగ విరుచుకు పడండి!

జనశక్తియెదుట ఏశాసనాల్ నిలిచాయి!
జనశక్తియెదుట ఏచెరసాల లాగాయి!
లేండి! హోరాహోరి పోరండి! లేండి!

చావు బ్రతుకులమధ్య చెరసాలమిగిలిమన
తరతరాల్ దాస్యాన తల్లడిల్లాయి!

ఈచదుప్పాద సింహాసనాకింద మన
దానిసల అస్తులేవగతో శపించాయి!

పాతాళ బలిపీఠమైన ఈనేలపై
పాపలను ప్రసవినిచ్చ 'భావి' భయపడుతోంది!

మ. ఘ. వ. మహారాజు నిష్క్రమణ చూస్తారులే!
గతచరిత్రలో ప్రభుల చితుల స్మృతులేమెండు!

లేవండి! లేవండి! లెండిమానవులార!
కాయాలు ఖడ్గాలుగా లేచి పోరండి!
కనికరంలేని కాలంలాగ పోరండి!

నైజాంప్రజా విజయకోలాహలమ్ములో
నిలువెల్ల మాతృభువి పులకరిస్తోంది!

పుట్టిన ప్రతిప్రాణి పోరపస్తున్నాము!
పొంగిన సముద్రమై పొల్లివస్తున్నాము!

చుట్టూతుపాకులతో గోడకట్టారు—
నే రివ్వున తుపాకిగుండై చీల్చివస్తా!

లేవండి! లేవండి! లెండిమానవులార!
విజయమో, స్వర్గమో విక్రమించండి!

*

తరతరాల కలతనిద్ర:

తరతరాల కలతనిద్ర
తల్లడిలిన మానవుడా!

ఒళ్ళువిరిచి కళ్ళుతెరిచి
త్రుళ్ళిపడిన సూర్యుడవై
గతమంతా వేదనపడి
కాలం ప్రసవించిన
నూత్నాశయమై, దిగంతముల
కదిపతివై లేచావా!

ముందువెనుక నీశత్రుల
భీషణ మారణ హోమంలో
త్రోసిన నీప్రాణం
అస్తుల మరు భూమినుండి
అజేయమై లేచిందా!

తూర్పున అరుణజ్యోతి
అవధి నిన్నుచేరబిలుచు,
అంధజగతి వెలిగి మా
తరుణహృదయ మవశమౌను!
తరతరాల జడత్వాన
ఒరిగిన నీజీవితాన
యుగయుగాల చైతన్య
ప్రాణశక్తి విజృంభించె!

అభ్యుదయ ప్రాచీనేభ
 నీ నుదుటి జీవరేఖ!
 భావిశాంత బీభిషాన్ని
 నీవదనం ప్రతిఫలించు!-
 భూమినవ్వె నీకారకే
 పొల్లె పాడి వంటలివే!
 మెరిసి కురిసి వర్షారే
 పెరిగిపొంగి సముద్రాలె
 చరాచరము రేకకంత
 మై ఎలుగెత్తెను నీకై!

గ్రీన్ పోరెండ్ జెల్లియం
 ప్రాన్సులలో అంధదళరా
 స్పందించిన స్వాతంత్ర్యానల
 జ్వాలవు!
 వికృత రాక్షస శక్తుల
 విలయ విహారముకెదురై
 హోరాహోరిగ పోరిన
 సోదరుడా!
 తరతరాల నిద్రనుండి
 తలయెత్తిన మానవుడా!
 నీకే ఈభూమి నేటికి
 నీరాజన మెత్తినదోయి!

వెలుగునీడలలమిన సంక్షోభంలో
 పాతకార్తలెగసిన సంఘర్షణలో
 అమరప్రజా హృదయమువై
 రూపెత్తిన దివ్యమూర్తి!
 నీఅడుగుల నడుగులుంచి

నీ నీడలో ప్రాకివచ్చు
బానిసలకు మాకు నీ
వాక్కు దివ్యజ్యోతిసభా!

అజేయుడవు నీకు మా
విప్లవాభి ఎందనాలు!
అకాశం కెగ్గబాకే
అరుణ పతాకకు జోహార్!

*

తొలికారువచ్చె రారండి!

తొలికారువచ్చె రారండి రై తుల్లార!
తొలిపోరువచ్చె రారండి రై తుల్లార!

ఉరిమింది, మెరిసింది ఉదధులూగించింది
నిండు చూలాలు వానలా క్రుమ్మరించింది!
జగతి పులకించింది. జలక్రీడలాడింది
జవ్వని ఎదురుచూచినటు సిగ్గుపడుతోంది!
తొలికారువచ్చింది రండిరండోయి!

అలుమగలను చీల్చు అతిక్రూరుడతడు
భూమినీ పురుషునీ విభజించి పాలించె!
బంగారుపంట రై లెక్కి. పోయెనునాడు
కడుపు మంటకు మనకు కన్నీరుమిగిలె!
తొలిపోరువచ్చింది రండి రండోయి!

మానభంగమైన మానిని పగతోడ
చెట్లు చేమలు చేతులెత్తి ఘోషించాయి!
అసహాయమీభూమి, అన్నాతురులు మనము
ఆదరించి పోషించి పండించారి రండి!
తొలికారు తొలిపోరు కలిశాయిరండి!

ఆకరిదస్సుచీ అలుబిర్తలను
కడసారి మనసార కౌగించండి!
పంట భూములు మనవి, పాడిగేదెలుమనవి
తెండి గొడ్డల్ల, నాగల్ల- సర్వంతెండి!
తొలికారు తొలిపోదు కలిశాయి రండి!

రాక్షసుడు రావణుడు పీడించడిక, జాన
కీ వియోగమ్ము లేనేలేదు రండి!
ఎర్రని ఎండలో నెరియలై విచ్చిన
నుదుట మిణుగురులద్ది ఎదురుచూస్తుందిభువి!

రండి రాముల్లార రండి రారండి!
రండి రైతుల్లార రండి రారండి!

*

ఈ పురుషుడు ప్రీప్రాణం కొన్నాడా!

ఇంటింటా ఒక దీపం-

ఎందుకారీపోయిందో?

ఏపిశాచి నిశ్వాసం శపించింది దీపాన్ని;

కొడిగట్టిన వొత్తిలాగు

పడివుందే!

ఈ పురుషుడు ప్రీప్రాణం కొన్నాడా!

ఇంటింటా ఒకకుసుమం-

ఎందుకు వాడిపడిందో?

ఏ ఇంద్రుని ఇనుపచేష్ట చీల్చినవీకుసుమాన్ని!

కాలి పగులు కాగితమై

చెదిరిందే!

ఈ పురుషుడు ప్రీప్రాణం కొన్నాడా!

ఇంటింటా ఒకప్రాణం-

ఎందుకు అల్లాడిందో?

ఏస్మశాన శివస్వార్థం ధూ?గా దహించింది!

సహగమించు సతి రోషంతో

పగతో ఉడుకు తోంది!

ఈపురుషుడు శ్రీప్రాణం కొన్నాడా!

ఈపురుషుడు శ్రీహృదయం విన్నాడా!

కొన్నాడా? కొన్నాడా? కొన్నాడా?

కొన్నాడా!

ఎడారి ఓడలు ఎదురై నవితే!

★ ★

ఎడారి ఓడలు ఎదురై నవితే!

ఎడారి ఓడలు ఏతెంచెనులే!

శీర్ణగృహము, జీర్ణగ్రామము
చెదిరిన మానవ శిథిలములపై
జ్ఞాతహృదిలో ప్రాణానిలమై

ఎడారి ఓడలు!

మార్తాండుని ప్రచండ తాపమున
ఎగసి ఎగసి పడుయాసుకలపైన
పులిపరుగెత్తిన పూలబాటలో

ఎడారి ఓడలు!

కరిన నరకముల, కదనపు వేళల
విశ్వమ్రూర్చిన విషపుటూర్పులో
పయనిస్తూ శయనిస్తూ వస్తూ

ఎడారి ఓడలు!

భవిష్యదమృత జగత్తుకోసం
తీరని ప్రతీక్ష తెరిచినరెప్పలు
దివి భుభికంటగ, దాహంతీర్చగ

ఎడారి ఓడలు!

గాఢనిద్ర మేల్కొనిన కాలమే
కుటుసమ్మాడ్చిన కుండలయై
పడగలువిప్పి పట్టిన నీడరొ

ఎడారి ఓడలు!

పలవరింతలో, పోరాటంలో
పల్లటిరినమా ప్రాణిచల్లగా;
గర్భంతాల్చిన కలయై, ఇలయై

ఎడారి ఓడలు!

తేనెలీపి పానీయములివిగో!
నాకుటీరమున నవసిన లతలే
పసరుపోసుకొని పూతపట్టురే!

ఎడారి ఓడలు ఎదురై నవిలే!

ఎడారి ఓడలు ఏతెంచెనులే!

*

కటికరాత్రి: కనులనిదుర:

కటికరాత్రి:

కనుల నిదుర:

గడియారం గుండెనుండి

కాలం ప్రసవించు మూగ్గా!

కలిమి లేమి సమరంకో

కాలం ఎర్రబడింది:

నరుల నిరులగోరీరాత్రి

పిడుగుపడిన

అడుగు విడిచిన

నావగ బ్రద్దలయింది:

కనులు పగులు

పట్ట పగలు:

మత్తు, మైకం, నిద్ర

మంచులా విడిపోయింది:

తాడిత భూవదనంపై

నీడ నిష్క్రమించింది:

సమధర్మం నిమోన్నత

ములను కౌగలిస్తోంది:

సంగీతంగా కాలం

ప్రగతికి ప్రవహిస్తోంది:

గడియారం గుండెనుండి

ప్రాణోదయ సంస్పందన!

✱

పచ్చిగ ఈ నేలంతా:

★ ★

పచ్చిగ ఈ నేలంతా
ప్రాణ ముబుకుతోందేమిటి?

కార్చిచ్చులలో మండిన,
కడలి పొంగుతోనిండిన

ప్రాణగోళమంతా ఈ
పసరు చిమ్ముతోందేమిటి?

నరచరిత్ర కిక్కిరిసిన
ప్రళయ సమర సంఘర్షణ.

జారిన వీరుల రక్తం,
ఆరని వనితల దుఃఖం

ముంచెత్తిన ఈగోళం
మొలకెత్తిందా ప్రాణం:

శతసహస్ర కాందిశీక
శరణార్థుల శోకయాత్ర.

వెంటాడిన దోపిడి
తోదేశ్యగుంపు హతమార్చిన

చల్లని ప్రాణాలు చిగురు
సాగిన వాగోళంలో:

కరువు దహించిన లోకం,
వ్యాధి జయించిన లోకం.

తనువు నిరంకుశులు వధిం
చిన సహించి, వగవహించి

బూడిదగా కాలి పున
ర్జన్మించిందా గోళం!

చెరలో మండే తలపులు
చేసని రొమ్మల వలపులు,

అసంతృప్తుల వేదన
అన్నార్తుల కన్నీరు

పుడమి నావరించి బ్రతుకు
పుష్పిస్తోందా యేమిటి!

నేటియుగంనిండా
పోతెత్తిన జన చెతన్యం

పూర్వుల తీరని కోర్కెలు,
పుట్టని పాపల ఆశలు

ప్రాణ సముజ్వలతేజం
పయనిస్తోందీ గోళం!

ప్రజలంతా పసికన్నుల
పాపలై మెరుస్తారేం?

కార్చిచ్చులలో మండిన,
కడలి పొంగుతో నిండిన

ప్రకృతి బాలింతపచ్చి
పాలగుండె లాగుందేం?

*

పండుమానవజాతి నిండుహృదయమై:

✱

✱

పండుమానవజాతి నిండు హృదయమై
ఈ ఉదయ ముర్విపై
వెల్గు లెగబోసినది:

అంధునకు, జ్ఞాన సంబంధునకు కనువిచ్చి
పాంధునకు, రసపిపాసునకు శాంతినికూర్చి
ఈ ఉదయమే పచ్చి
వెల్గు లెగబోసినది:

నిశ్వాసమౌపేద జీవాణువులవిచ్చి
విశ్వాంత నిశ్శబ్ద శూన్యతలములజొచ్చి
ఈ ఉదయమే పచ్చి
వెల్గు లెగబోసినది:

లేవటే! కుమిలిపగిలిన గుండె లికమాకు.
రావటే! క్షితిలోకి క్రూరసామ్రాజ్యముల్
నిర్దాక్షిణ్యపు రాక్షసనృత్యపు
పీడకలయైన భూతయుగమేది:

గోచ రాగోచర సహోదరుల్ గోళముల్
గీతించ నేడె పుట్టినరోజు భువికి:

కడల ప్రగతిసైన్య జయనినాదమ్మై
అమ్మతాచ్చరోచిన్సు లెగయ భువిలేచినది:

పండు మానవజాతి నిండు హృదయమ్మై
ఈ ఉదయమే శిరో
మణి యయ్యె భుపికి:

*

నాకు తెలుసు! నాకు తెలుసు!

★

★

నాకు తెలుసు!

నాకు తెలుసు!

ఉదయం కమ్మిన మబ్బులు
కుట్రపన్ను తున్నాయని!
నాకు తెలుసు!

మూసుకు పోయింది పగలు
మూర్ఛిల్లిన శాంతియుగం!
తల్లిలేని పిల్లలాగ
ధరిత్రి యేడుస్తోంది!
నాకు తెలుసు!

పచ్చని పొలాలు; గుండెలు
పక్షులు; మానవులపైన
తెల్లని నల్లని తెరలై
దిగిపోయెను జడివాన!
నాకు తెలుసు!

తలవిరబోసుకు రాత్రి
జలక్రీడ లాడుతోంది!
వానరాత్రి పొదిగిన ద్వేషం
లోకం కమ్ముతోంది!
నాకు తెలుసు!

*

ఇదినాధర్మం! తవస్సు!

★ ★

వెతికాను!

గతచరిత్ర విశ్వబ్రహ్మలో
కారు మొయిలు పవళించే అడవులలో,
ఇసుక పొరలబడి చెరిగిన
శతాబ్దాల అడుగులలో

వెతికాను!

నాకోసం పూచిన

నాకోసం వేచిన

వేమైనా పూలున్నాయా? అని:

నరకయాతనా దేహం

నవసి వలిగి రోజుకుంటు

గడుపుకు వచ్చిం దెడారి-

ఇప్పటి నాలోకానికి!

వెతికాను!

బూడిదలూ పొగలుకమ్ము స్మృతిపదాలు,
కోర్కెల పులు లెగసిపోరు యువహృదయం,
ఆదిమానవుని నాడులు, ఆధునికుని మేధస్సు
అనంతముగ బింధించే అనాదిరక్త స్రవంతి

వెతికాను!

నాకోసం వేచిన

నాకోసం పూచిన

నిర్మల కరుణాహృదయం
పిలువక పోతుందా? అని:

అఖిల జంతు సంఘర్షణ
ఆయువు కోల్పోయె నాత్మ-
నరాల వలలో ఎముకలు
నాని జీద్రలనువు మిగిలె:

వెతికాను:

గోళాల పరిభ్రమణం ఘోషిస్తుందో లేదో?
సమాజ గర్భంలో శిశువుపిరి పీల్చిందేమో?
గుహలూ, పొలాలూ, గుండెలు
పండినవో నాకోసం?

వెతికాను:

నాకోసం లోకం యువ
నేత్రంలా మెరిసిందా!
పుతాతత్వ సౌధం ఈ
మెరుపు తగిలి చీలిందా!

జీవిత సత్యజ్వాలా
చీలాంగుళి స్పృశించి, నా
తనువు వీణమీటిన నిలు
వెల్ల ప్రకంపిస్తున్నా!

ఇదినాధర్మం! తపస్సు!

*

శాసనాలు

66

తల్లి కడుపు చల్లగ కలిగిన నాకై :
 కడలి గుండె పొంగిందని,
 భూమితనువు పూచిందని
 ధవళ హిమాచల శృంగం
 తల యెత్తిందని తీవిగ,
 జోలపాట విన్నాను!
 కళ్లు విప్పి నవ్వాను!

కాని: తల్లి కాళ్ళమీది
 కడియాలే సంకెళ్ళని,
 ముందుకు అడుగే లేవక,
 ముందుకు చూపే చొరక,
 గవ్వలొ తిరిగే మోగే
 గాలిపొరని తెలియలేదు!

నా నవ్వులొ వికసించిన
 నూత్నోత్తేజం నన్నీ
 దిగంత తీరం వెలుపలి
 తెలియని లోకం పరిధులు,
 దిక్చక్రపు వైదు నడుమ
 పిక్కటిలు అధోజగత్తు
 హృదయంలో సంక్షోభం
 నిలువెల్లా వాణికిస్తే,
 కలల మేడ పగిలిస్తే

నేను మానవుణ్ణయితే
తల్లిచేయి అంకుశమై ఆపింది!

నా గీతం బాధాకులిత హృదిలో
బడదాగ్నిని రగిలిస్తే;
తల్లి కేక
గుహల దాగి ప్రతిధ్వనించు
గత కాలపు గుండెమోత!
తల్లి కళ్లు
శోకపు దీపాల ప్రమిదలు!
బద్ధలయే చుక్కల మెరుపులు!

అనాడు ఆమె పోసిన ఉగ్గు పాలు
తన శాశ్వత విశ్వాసం
తనయుడు రక్షిస్తాడని!

తన దేవుడు ధనస్వామి,
తనయుని నైవేద్యమేది!
మకిల మనిషి సమూహంతో
మంటపంలో కాపురమై
స్వామిని పెకలించేందుకు
కొలిమి వూదుతున్నందుకు
తల్లి గర్భ శోకంతో తల్లడిల్లు తోంది!
దీర్ఘరోగికి సుఖమన్న భయం!

వింత కాదు:
మా తల్లి పురాజగత్తు!
నాపేరు భవిష్యత్తు!

*

* 2 *

పోతున్నారు!
క్రిక్కిరిసినది త్రోవ
గుంపులు మూకలు మహానైన్యమై
పోతున్నారు!

ఒకరి కొకరికెరుకలేదు, గుండెగుక్క పట్టింది
త్రోసుకుంటు త్రోవకొరకు
ప్రాణంబిగబట్టి, తీవిగతలయెత్తి
పోతున్నారు!

కాంక్షలవరె, కన్నులవరె కాంతులు చిమ్మేతారలు!
కడలి పొంగు ఆకాశం!
క్షణమొక యుగమై
అడుగుతీసి మరొకటిప్రళయమై
పోతున్నారు!

నాశంలో
ఉరుకురెత్తు ఉడుకురెత్తు రక్తబిందువై
పోతున్నారు!

మానవ మేధస్సే ఒకసెర్పిలైట్!
భవిష్యత్సముద్రంలో మంచిఅనే మణికోసం
భవిష్యత్సహారాలో మంచిఅనే ఒయాసిన్
బాహ్యంతర పరిశోధన
సెర్పిలైట్ సాగిస్తోంది!

రాపిడి కాగలేని దుర్బలులంతా
ఉక్కిరి బిక్కిరై రాలి పోతున్నారు!
అడుగడుగొకచరిత్రపుటగా, మజిలీ లభ్యాయాలై
మానవ సోదరులంతా
పోతున్నారు!

గుండెల నిండిన కాంతి గనులను
శోధిస్తున్నారు: సాధిస్తున్నారు:
“ప్రసాదించు శక్తి మాకు!
ప్రసాదించు శాంతి మాకు!”
తమ్ము తామె ప్రార్థిస్తున్నారు:
“అవధి అదే కన్పిస్తోంది
ఒడలు మాత్రం సడలుతోంది
ఎప్పుడింక? ఎప్పు? డెచట?
ఎంత నడిచిననూ అంతే దూరమేమొ!”
యాతనపడి పోతున్నారు!

పోతున్నాను!
నాహృదయం ప్రాణజ్యోతి:
నాపాదాల్ గాలిపొరలు:
మెట్టిన కంకరబంగరుగా
ముట్టినవృక్షం కల్పంగా,
నాచుట్టూ ఒక Halo
కట్టుకుంటు
పోతున్నాను!

నేనేముందడుగిడితే:
మానవసోదరులను నే

మరువదోను!

ద్రోహికాను!

అడుగుజాడ మరుగుపడి,
ప్రాణజ్యోతి పొగలుకమ్మి
తోవ మూసుకుంటుందని
ఇప్పుడిప్పుడే

అడుగడుగూ

నానెత్తురుబొట్లు చల్లి
త్రోవకొలుస్తున్నాను
పోతున్నాను!

అవి శత్రువులతో పోరాడే

మెషిన్ గన్లు!

అవిమిత్రుల నుద్రేకించే

వి. గీతాలు!

*

* 3 *

ఉన్నతగౌరీశఖరం బహుచిన్నది నాదృష్టికి:
నా కపాఁ గోళంలో లైట్ హౌస్ నిలుస్తాయి!
కాంతిరేఖ నాదృష్టి!

మానవులకు శాంతి, క్రాంతి మర్మాలకు ప్రసరిస్తా!
అలజడి, ఆకలి, ఇష్టం, ఈర్ష్య:
ఇలా అకారాదిగా
సంఘర్షించే, నిర్మించే
మానవుణ్ణి చూస్తాను: గ్రహిస్తాను!

అదిలోకం ఆత్మకథ:
కారణం? - నావాక్కు!
అదిలోకం గుండెమోత!

భూమ్యాకాశా లరిచేతులు రెండై జోలిస్తే
చప్పట్లు చరిస్తే
ఉన్న సమున్నత గౌరీశఖరం
సున్నయి దిగిపోతుంది!
విశ్వాంతర వియత్తులో శిరము నిలిపి,
భూమి పాడిపంటల్లో కాళ్లు జొనిపి
లైట్ హౌస్ నిలుస్తుంది!

జీవకాంతి చావదు!

*

* 4 *

స్వేచ్ఛావాయువు పీల్చే
స్వేదం రక్తంకార్చే
ప్రతిపౌరుని నిండుగుండె
ప్రతిష్ఠించి బలిపీఠం!
కావాలట!

నీరో, సీజర్, హిటర్
ఈబలిపీఠంమీదే
ప్రాణవిషం కక్కారట!
కావాలట!

మాపిల్లలరెక్కలు తెగనరికిన
మాతల్లుల రొమ్ములుతెగగోసిన
మరఫిరంగి మరచితులు
నిర్మించిన నరహంతలు
■ కావాలట!

వరిపైరూ, వస్త్రయంత్ర మన్నీ
ఇళ్ళు రైళ్ళు అన్నీ
మాపిల్లలే!
పండేభూములు; మోసే
మేఘాలన్నీ
సిరులుతోడు నదులూ
సముద్రగర్భం అన్నీ
మా తల్లులే!

అక్రమించి,
నరకానికి తొక్కాలని
విక్రమించి,
తమకు గుళ్ళుగోపురాలు
తనువులసోపానాలతో
నిర్మించిన పిశాచాలు
కావాలట!

పిశాచ సామ్రాజ్యం ఇది:
ఫిరంగి నోరెత్తిపిలుచు,
విషనిశ్వాసం స్పృశించు,
గోళాలే వేళ్ళనడుమ
గోలీలుగ నటిస్తారు:
రాజందుల నీడపరిచి
రాజ్యంకాచే పతాక:
కావాలట!

కావాలట!
గతించి జితించి కూలిన
కలకత్తామరుభూమికి
కారణమైన పిశాచం:

కావాలట!
పిడికిట అర్జంపైనా
పిందే పెరాకూడా!
నైయికా శవంపై నృత్యం
చేసే ఫ్రాంకో కూడా!

శాంతి శాంతి కుసుమాలను
చెప్పుకొందతొక్కు
ఉక్కునాదాలి పిశాచాలు!

పిల్లలు తల్లులు మోషిస్తే
విషజగత్తు శేషిస్తే,
బలిపీఠం
శాశ్వత శపథం చేసింది!
కావాలట!

*

* 5 *

నీముందున్నది ప్రజః
నీ వెనకున్నది రుజః

ముందడుగొక్కటి వేస్తే
మూలవిరాట్టును విడిచి,
వెనుకడుగొక్కటే వేస్తే
ప్రాణదాతలను మరిచి
అదే అదే
అఅడుగే
నీవిలువకు కొలమానం!

చరిత్ర పవిత్ర సంగీతంలో
అధిరోహణ దశలో
నీ అడుగుతొ
తప్పుడుతాళం వెయ్యకు!
వెనకున్నది
మోగని చెల్లని రాజుతల!
ముందు
బృహత్ ప్రాణికోటి ఆహ్వానం!

*

* 6 *

ఆడవాళ్ళ సంత ఒకటి
అమ్మడుపోతోందిచూడు!

నల్లమందు నిద్రనీది!
శ్మశానస్థ శాంతినీది!
కళ్లు విప్పితే
భయంకరపు పట్టపగలు
బ్రద్దలుచేస్తుంది కలలు!
నీప్రియ స్వప్నజగత్తు
నిర్జన నిశీథమైతే
నిను

ప్రేరేపించే ఉద్రేకించే
సంతను

ఉలిక్కిపడి చూస్తావు!
ఊసిరిబిగబట్టుతావు!

ఆడవాళ్ల సంత ఒకటి
అమ్మడుపోతోంది చూడు! "

ఊరిమధ్యః
పుండులోని బాధలాగ
మండుతోంది!
వీధిచివర తడికవెనుక
దాగినతల యెవరిది?
మూగకన్ను లెవరివి?
చేతినైగ-దా, దా' అని;
పిలిచే వారెవరు?

నీకు నాకు లోకానికి
తల్లి, చెల్లి, కూతుళ్లు:
మానంతో అడుక్కునే
అనాధులార్తులు అనదలు
రొరవ నరకాగ్నిలోకి
రా! రా! అనిపిస్తున్నారు:
సీవా?

సంఘ చక్రగమనంలో
ఇరుసు నీకుటుంబమా?
ఇరుసు సంతని ఒరుసుకుని
మరిగే రక్తపుకందెనతో
తిరిగి తిరిగి పోతున్నది:
సంఘచక్ర బంధంలో
సాలీ డల్లికలో
చిక్కుకున్న ఈగలుయివి!

నీకుటుంబ మిసుకగూడు-
ఒడ్డున శాశ్వత నీరవ
సమాధిగా మనుతుందని
భ్రమించకు!
ఏనదిరాత్రికొ పొంగి
ఒక్కుమ్మడి కెరటాలే
ఒడ్డునూడ్చి పెడతాయి!
"నన్నెందుకు మేల్కొల్పారు?
నాకీ పాపిష్టి నిద్ర!"
అని నన్నడుగకు అప్పుడు!

నీకుటుంబం ప్రసవించిన
నీతి అడివిమృగమయింది!

ఆడవాళ్ళనంతను నమలి
 నెమరులు వేస్తోంది, చూడు!
 నెపాలు వేస్తోంది, చూడు!
 ఇది సమాజశరీరాన
 వెన్ను విరుచు రాచకురుపు!

తడికవెనుక దాగిన తలలో
 తోవపక్క అమ్మిన మొలలో
 తరతరాల ఉక్రోశం
 దహిస్తుంది నిన్ను, నన్ను!
 శపిస్తుంది జగత్తును
 పరాజిత మనస్సుతో
 పరాభవిత మానంతో
 గతచరిత్ర లిఖిస్తుంది!

ప్రకృతి దుర్భర భారం
 వట్టడు కబళిస్తుంది!
 భవిష్యత్తు నశిస్తుంది!
 తల్లీ, చెల్లీ, కూతుళ్ళను
 మరిచిన, చెడిచిన ద్రోహిని
 తిట్టుకుంటు
 భూగర్భంలో దిగిపోకు!
 శోకంతో, కేకలతో
 నాకోసం మొరపెట్టకు!

తలదించిన ప్రస్తుతాన
 తలయెత్తిన శాసనమిది!

*

ఎవరి పిల్లలోయిమీరు!

బ్రిడ్జికింద, స్టేషన్లో, ధూళిమీద
ఎటు చూచిన మీరూపులు!
ఎటువిన్నా మీఅరుపులు!
పార్కుచెట్లు, కాల్యగట్లు
అరుగులు, మరుగులు అన్నీ
ఆక్రమించి తిరుగుతున్న:
ఎవరిపిల్లలోయిమీరు!

మురికివాళ్లు, చింకికళ్ళు
మీరూపులు!
కడుపొక బాదంతై,
మీ చూపులు
తోపుల్లో తుమ్ముముళ్ళు!

దిక్కులేని తల్లులు
దిగవిడిచారా?
మీరు గర్భాల్లో కెక్కినపుడె
వేనోళ్ళ శపించుకుంటు
శత్రుబాదలా తొమ్మిది
నెలలుమోసి,
గుట్టలో గుబురుల్లో
ప్రసవించి పడవేసి
తనుదేమీ పోనట్లు నటించి
తరలి వెళ్ళారా?

దాగని గర్భశోకముప్పొంగి
ఆగని మాతృప్రేమకేలొంగి
తల్లడిలుతువెళ్ళారా?
వాళ్ళ గర్భశోకం
ఈలోకానికి తగులుతుంది!

మీకేకలు వినబడవు!
విశ్వం శోధిస్తూ పైతారలు
లెఖిస్తున్నారు!
జీవన్మరణ సమస్యలు చింతిస్తూ
బోధిస్తున్నారు!
మేధస్సముద్రంలో వేటాడి
కవిత వ్రాస్తున్నారు!
గుళ్ళు, గోపురాల్, పుశువులశాలలు
నిర్మిస్తున్నారు!

ఎవరిపిల్లలోయి మీరు!
ఉన్నవాళ్ళ హాంకారంతో
ఉలిక్కిపడుతుంది ఎండ!
మీరంటే ఎండగూడ మండిస్తుంది!
ఉన్నవాళ్ళ ఉడుపొకటీ,
స్పృశించ లేదీ వర్షం!
వానగూడ మీరంటే
వరదలు పారిస్తుంది!
విశాలప్రకృతిపూర్ణహృదయం
కావులించుకుని
పవళిస్తున్నా, రేడుస్తున్నా
రెవరు మీరు?

చలివొంటిని మెలిపెడితే,
ఎండకాల్చి వేధిస్తే

భూమాతతో మొరపెడుతూ
 వెక్కి.వెక్కి ఏదే
 ఓదిక్కులేని తమ్ములార!
 నాప్రాణమిత్రులార!
 ఈలోకపు శాసనాలు
 ఎంగిలాకులిస్తాయి,
 ఇనుపకమ్మలిస్తాయి,
 న్యాయమూర్తి గ్రంథాల్లో
 నల్లని అక్షరపంక్తులు
 మీ మెడలకు ఉరివుచ్చులు!

ఎవరి సంతతోయిమీరు:
 ప్రస్తుత సమాజ దేహపు
 నుదుటి రే ఖలామీరు?
 భవిష్యత్తు నూరించే
 వెలుగు పోచలా మీరు?
 దివ్యకాంతి మూర్తులై న
 ఎండిమియా న్లెంతమంది!
 సంఘపు కుంపటి వెల్గించే
 సైంట్ జోన్ లెంతమంది!
 జీవకాంతి రసార్ధులై
 జీసస్ లెందరూ మీలో!

దిక్కులేని తమ్ములార!
 మిముచూస్తే
 రాతిగుండె జాలువారి ద్రవిస్తుంది,
 కరుణతో ప్రవహిస్తుంది!
 జాలిగుండె కర్కశమై నిలుస్తుంది,
 జగతి నెదుర్కొంటుంది!

*

నూతన సంగీతం

---

* 1 *

పాలపొదుగు నాతల్లీ!
ప్రాణ దాత నాతల్లీ!

అమ్మా, అమ్మా నీ యెద
కుమ్మిన దేవరే తల్లీ!
అమ్మా, అమ్మా నీ తను
వమ్మిన దేవరే తల్లీ!

తాడితవదనా తల్లీ!
పీడిత హృదయా తల్లీ!

అమ్మా నట్టింటి దీప
మార్చినదేవరే తల్లీ!
అమ్మా, నీకట్టుపుట్ట
మూడ్చిన దేవరే తల్లీ!

ప్రళయశక్తి నాతల్లీ!
విలయకాళి నాతల్లీ!

తల్లడిలకు తల్లీ! నీ
తనయులు పగబూనారు,
ఉరివుచ్చై శత్రువుపై
కురికి ముట్టడిస్తున్నా

రమ్మా! ఆశీర్వాదించ
వమ్మా! నామాతృభూమి!

*

* 2 *

మాతృభూమి పిలుస్తోంది
మారుపలుక వేమిరా!

అడుగడుగున కంఠమెత్తి
ఆకసమూగించురా!
అణువణువున ఆయువువాది
అగ్నిని రగిలించురా!

మాతృభూమి పిలుస్తోంది
శత్రువు నెదిరించరా!

పుడమినిండ నీనెత్తురు
పుష్కలముగ చిమ్మరా!
పురాదాస్య పరాభవము
పూర్తిగకడిగేయరా!

మాతృభూమి పిలుస్తోంది
మారుపలుక వేమిరా!

ఉక్కుబిందిఖనాలను
ముక్కలు చెయ్యాలిరా!
గడియనేపు కాలమాపి
గతలోకం మార్చరా!

మాతృభూమి పిలుస్తోంది
మానవుడా లేవరా!

ఒక్కబానిసున్నా ఈ
తోకానికి ముక్తి లేదు!
పిడికిళ్ళెత్తి జగత్తును
పిండిగొట్టవేమిరా!

మాతృభూమి పిలుస్తోంది
మారుపలుక వేమిరా!

* 3 *

నల ధైకోట్లప్రజ
విప్లవకంఠం నాగీతం!
నేనెదిగిన మట్టినాది!
నాదేయని ఘోషిస్తా!

నాసంపదకగ్గిపెట్టు
నీచుల బలిగావిస్తా!
నల ధైకోట్లప్రజ
విప్లవకంఠం నాగీతం!

మరచక్రపు కందెనగా
మరిగినప్రాణుల పగతో,
కరుణింది కంకరగా
పగిలిన ప్రాణులపగతో

నేనెదిగిన మట్టినాది!
నాదేయని ఘోషిస్తా!
నాయుగాన్నిబంధించే
సంకెళ్ళను ఛేదిస్తా!

మృతవీరుల సమాధుల్లో
మ్రోగుతోంది నాగీతం!
జీవన్ముతుల హృదయాల్
చీల్చుతోంది నాగీతం

వద్దు! నాకు వర్గాలుగ .
నరులను చీల్చే న్యాయం!

వద్దు! నాకు, భూమికి సరి
హద్దులు కొలిచే న్యాయం!

నలభై కోట్ల ప్రజ
విప్లవకంఠం నాగీతం!
నాదేశం వల్లకాదు,
పౌరులస్థి పంజరాలుగా
దోచిందెవరురా?

నేనెదిగిన మట్టినాది
నాదేయని ఘోషిస్తా!
నారక్తం ధారపోసి
నవలోకం స్థాపిస్తా!

నరులు పోరిపడినా
మానవుడు నడుస్తాడురా!
విశ్వరుచిర చిరస్వప్నం
వెలిసెనురా మానవుడై!

నేనెదిగిన మట్టినాది
నాదేయని ఘోషిస్తా!
నలభై కోట్ల ప్రజ
విప్లవకంఠం నాగీతం!

*

* 4 *

లేవరా! లేవరా! కూడులేనిసోదరా!

లోకపుసిరిసంపదలకు మనకూ హక్కుందిరా!

బంగరుభువి, పాలనదులు

ప్రాణసముద్రం దేశం!

బాడబాగ్నిలేచి శత్రు

కోటలను దహించనీ!

లేవరా! లేవరా! నీడలేనిసోదరా!

నరులకవని చెరసాలగ,

పడతి కిల్లు సమాధిగా,

బంధించిన కిరాతకం

పటాపంచలౌనురా!

లేవరా! లేవరా! కూడులేనిసోదరా!

పామరుల శిరస్సులతో

బంతులాడు పాలకులను

ప్రగతి చక్రమట్టనతో

సంహరించ వలెనురా!

లేవరా! లేవరా! నీడలేని సోదరా!

మతంతాగి నగరాల్ నర

రక్తంతో నాట్యమాడు,

సడలిన మనపల్లెబడుగు

నడుము విరుగద్రొక్కెనురా!

లేవరా! లేవరా! కూడులేని సోదరా!

లోకపుసౌందర్యానికి మనకూ హక్కుందిరా!

*

* 5 *

కోటశత్రుజండాతో
కోరి పిలుస్తోందిరా!
గుండెనిండ పొరుషాగ్ని
మందేవాడెవడురా!

ఒకతన్నుకు కోటగోడ
వ్రక్కలుచెయ్యాలిరా!
శిరసునెత్తి కోటబురుజు
చిద్రం చెయ్యాలిరా!

కోటమీది ఆజండా
కోరిపిలుస్తోందిరా!
గుండె నిండ పొరుషాగ్ని
మందేవాడెవడురా!

గుండెనొడ్డి సింహాసన
పీఠం పెకలించిలేచి
కోటకొమ్ముకెక్కి విజయ
ఘోషతొ మార్మోయరా!

కోటమీది ఆజండా
కోరి పిలుస్తోందిరా!
గుండెనిండ పొరుషాగ్ని
మందేవాడెవడురా!

తుపాకి గుండలతో దేహం
తూట్లుపడిన ధూళియైన
పిడికిలి పిడుగై జండా
పెకల్చి తేవాలిరా!

కోట శత్రుజండాతో కోరిపిలుస్తోందిరా!
గుండెనిండ పొరుషాగ్ని మందేవాడెవడురా!

* 6 *

నిజంకాదు! నిజంకాదు!

నాదేశం-

తొలిపూవై విచ్చిందని

నవవసంత మొచ్చిందని:

అకలితో నాలుచెరగు

లంటుకుంది, దహిస్తోంది!

నిజంకాదు! నిజంకాదు!

నాదేశం-

నలుగురిలో తలెత్తి, స్వే

చ్చాన్మత్యం చేస్తోందని,

మరతుపాకి మడమకింద

పడిరక్తం కక్కుతోంది!

నిజంకాదు! నిజంకాదు!

నాదేశం-

చీలి చిద్రమాతుందని:

నిప్పుకణిక లీ అస్తులు

నిలిచి ఎదుర్కొంటాయి!

ప్రగతి శక్తులీప్రాణాల్

పగతుర వేటాడుతాయి!

అనాడు వసంతన్మత్య

మనంత ప్రాణోత్సవము!

*

* 7 *

నాకు తెలుసు!

నాకు తెలుసు!

జగతి ఎదుట సగర్వాన

ఊగుతున్న ఎర్రపూలు

నాకు తెలుసు-

మృతవీరులు పడిన వేడి

నెత్తురోడికలుగట్టిన

నేల పూలుగా వెళ్ళెను-

నాకు తెలుసు!

నాకు తెలుసు!

జగతినెదిర్చే దీక్షతో

ఎగిరే మానవపతాక

నాకు తెలుసు-

అనాధ నరసహస్రాల

ప్రాణతృష్ణ రగిలించిన

అనంత త్యాగజ్వాల!

నాకు తెలుసు!

నాకు తెలుసు!

జగతిని ముంచెత్తు ఎర్ర

నెర్రని ఈశుభోదయం

నాకు తెలుసు-

మన త్యాగాల్ వృధకావని

ముందుతరా లరుణవదన

మృదువునం చేస్తున్నవి!

మృదువునం చేస్తున్నవి!
మృదువునం చేస్తున్నవి!
మృదువునం చేస్తున్నవి!

సూచిక

*

జ్వాలాంతోరణం: 1941-47

తెగనిగొలుసులో లంకెలు	9
వచ్చాను వచ్చాను వ్యాససంతతివాణ్ణి!	10
పిడికిలికి చాలని పేదగుండెగదా!	12
ప్రతి ఒకడూ శివుడునేడు!	13
మీతో నెవుంటాను! మీతో నె వస్తాను!	15
తల్లిధరణీ! నీయెదచల్లగా	17
ఎందుకు తల్లీ నన్నీ	19
ఎంతచక్కని కనులు ఈరాత్రివిప్పినది!	21
రండులేచి! రండులేచి!	24
నీకోసమే కాచుకోని కూచున్నాను!	28
నేనుగూడ! నేనుగూడ! నడుస్తాను	30
అయ్యో! మనబెంగాల్ ప్రజ	32
పగలుపగిలిన గాజుపేటిక	35
వెడలకుతల్లీ! ఇలుకదిలి వదిలి	38
మద్రాసు మహానగరం!	40
లేవండి! లేవండి! లెండిమానవులార!	46
తరతరాల కలతనిద్ర	48
తొలికారువచ్చే రారండి!	51
ఈపురుషుడు స్త్రీప్రాణంకొన్నాడా?	53
ఎడారిదీడలు ఎదురైనవిలే!	55
కటికరాత్రి; కనులనిదుర!	57
పచ్చిగ ఈ నేలంతా	58
పండుమానవజాతి నిండుహృదయమై	60
నాకు తెలుసు! నాకు తెలుసు!	62
ఇది నాధర్మం! తపస్సు!	63

శాసనాలు: 1945

తల్లికడుపు చల్లగ కలిగిననాకై:	67
పోతున్నాడు క్రిక్కిరిసినదితోవ:	69
ఉన్నత గౌరీశిఖరం:	72
స్వేచ్ఛావాయువు పీల్చే!	73
నీముందున్నదిప్రజ: నీవెనకున్నది రుజ:	76
ఆడవాళ్ళసంత ఒకటి:	77
ఎవరిపిల్లలోయిమూరు:	80

మాతృసంగీతం: 1946

చాలపోదుగు నాతల్లీ:	85
మాతృభూమి పిలుస్తోంది	86
నల్లభైకోట్లప్రజ విప్లవకంఠం	87
లోకపు సిరిసంపదలకు	89
కోట శత్రుజండాతో!	90
నిజంకాదు: నిజంకాదు:	91
నాకు తెలుసు: నాకు తెలుసు:	92

సవరణలు

15 వ పేజీ 12 వ పంక్తిలో “దాన్యమే”; 20 వ పేజీ 2 వ పంక్తిలో “నిప్పుల”; 21 వ పేజీ 4 వ పంక్తిలో “రొమ్ములేపాంగ”; 28 వ పేజీ 18 వ పంక్తిలో “జీవకంఠమై”; 32 వ పేజీ 17 వ పంక్తిలో “లిఖించు”.

B C^o

13 9
14 4
15 1
16 1
17 1
18 1
19 1
20 1
21 1
22 1
23 1
24 1
25 1
26 1
27 1
28 1
29 1
30 1
31 1
32 1
33 1
34 1
35 1
36 1
37 1
38 1
39 1
40 1
41 1
42 1
43 1
44 1
45 1
46 1
47 1
48 1
49 1
50 1
51 1
52 1
53 1
54 1
55 1
56 1
57 1
58 1
59 1
60 1
61 1
62 1
63 1
64 1
65 1
66 1
67 1
68 1
69 1
70 1
71 1
72 1
73 1
74 1
75 1
76 1
77 1
78 1
79 1
80 1
81 1
82 1
83 1
84 1
85 1
86 1
87 1
88 1
89 1
90 1
91 1
92 1
93 1
94 1
95 1
96 1
97 1
98 1
99 1
100 1

BC

TPLA101B121

మనసు ఫౌండేషన్
పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం పంఖ్య	TPA 101 B1Q1
పుస్తకం పేరు	6th ఎగ్జి
తారీఖు	24-10-24
ముందు అట్ట	Yes
వెనుక అట్ట	Yes
మొత్తం పేజీలు	99
పెద్ద సైజు పేజీలు	No
ఖాళీ పేజీలు	8, 66, 89, 2, B1, C1
లేని పేజీలు	No
తయారు చేసినది	Triveni
పేజీలు విడదీసినది	Thasin
స్కాన్ చేసినది	Mounika
పరీక్ష చేసినది	PRAGATHI
పేజీలు పరిచూసినది	
బైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
స్కాన్ చేయబడింది	
తప్పులు	No
పరిస్థితి	Good